

SBO & SO: 1 + 1 = 3?

Zowel het (voortgezet) speciaal onderwijs als het speciaal basisonderwijs hebben zich al jaren landelijk verenigd: het sbo binnen het SBOwerkverband, het (voortgezet) speciaal onderwijs binnen het Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs, LECSO. Het versterken, borgen en delen van de specifieke kennis en expertise van het sbo- en (v)so veld is binnen beide organisaties een belangrijke doelstelling.

Recent hebben de besturen van LECSO en het SBOwerkverband eens met elkaar van gedachten gewisseld over de landelijke ontwikkelingen binnen het sbo en so en de invloed daarop van Passend Onderwijs. Deze gedachtewisseling leverde, wellicht niet geheel verrassend, een groot aantal gedeelde waarnemingen op:

- met de invoering van passend onderwijs is er onmiskenbaar druk komen te staan op zowel het so als het sbo: meer leerlingen met een ondersteuningsbehoefte starten hun schoolcarrière binnen het reguliere onderwijs, passend bij de uitgangspunten van passend onderwijs;
- de gevolgen van deze beweging zijn o.a. dat het aantal leerlingen zowel binnen het so als het sbo terugloopt;
- bij het sbo is dit effect landelijk gezien groter dan bij het so. De besturen van het SBOwerkverband en LECSO zien dit als een logisch gevolg van passend onderwijs en ondersteunen de beweging van leerlingen naar het reguliere basisonderwijs;
- wat de besturen van beide organisaties echter zorgen baart zijn de ongewenste effecten van deze beweging:
  - kwalitatieve verschraving van het s(b)o door het afnemen van het volume, waardoor een gedifferentieerd aanbod moeilijker te realiseren is
  - concurrentiegedrag tussen het sbo en so m.b.t. de verschillende doelgroepen
  - voor beide sectoren dreigt het gevaar van verlies en/of versnippering van de aanwezige expertise
- bovenstaande ontwikkelingen hebben er in het land toe geleid dat steeds meer besturen van so- en sbo-scholen elkaar opzoeken met de intentie om intensief met elkaar samen te werken. Het bundelen van de krachten, expertise en kennis rond het onderwijsaanbod aan leerlingen met een ondersteuningsvraag, zonder 'schotten', staat daarin vrijwel zonder uitzondering centraal. Hierdoor ontstaan gespecialiseerde scholen met een breed gedifferentieerd aanbod, waarin de begeleidingsintensiteit varieert van lichte tot en met zeer intensieve ondersteuning. Veelal zie je in deze modellen de 'etiketjes' van leerlingen verdwijnen: het kind staat centraal en krijgt dié ondersteuning waar het behoefte aan heeft. Daarnaast kan de kennis en expertise van deze gespecialiseerde scholen desgewenst tevens ingezet worden bij onze collega's in het reguliere basisonderwijs. De besturen van zowel het SBOwerkverband als van LECSO ondersteunen deze ontwikkelingen van harte.

Naast het onderschrijven van de initiatieven om op schoolniveau de inhoudelijke verbinding tussen het sbo en het so te zoeken, zijn de besturen van beide organisaties vervolgens geïnspireerd geraakt door de gedachte of een dergelijke beweging ook op landelijk verenigingsniveau, dus op het niveau van het SBOwerkverband en LECSO, gevolgd zou kunnen worden. De mogelijke argumenten daarvoor bleken opnieuw door beide organisaties gedeeld te worden:

- beide organisaties staan voor hetzelfde belang: het garanderen van kwalitatief goed onderwijs aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag;
- beide organisaties vertegenwoordigen scholen waar de benodigde kennis en expertise om aan deze ondersteuningsvraag te kunnen voldoen, aanwezig is, maar ook dreigt te versnipperen of te verdampen;
- beide organisaties constateren dat passend onderwijs nog diverse 'losse eindjes' kent: de bureaucratie door geen eensluitend TLV-format, de discussies binnen en met de samenwerkingsverbanden over de categoriebekostiging, de gevolgen van een negatieve verevening, de stem van het gespecialiseerd onderwijs binnen de besturen van de samenwerkingsverbanden, etc., etc. Het oplossen van deze uitdagingen vraagt om een bepaalde massa en daarmee bundeling van krachten, óók op landelijk niveau;
- LECSO heroriënteert zich op dit moment over zijn positie. Binding met de leden, maar ook de vraag of die leden naast besturen ook schooldirecteuren kunnen zijn, komen daarbij nadrukkelijk aan de orde. M.b.t. de binding met de leden is de bestaande regionale infrastructuur van het SBOWerkverband een hele interessante structuur die als voorbeeld zou kunnen dienen voor het so. Een mogelijke verbinding tussen het so en sbo in dezen lijkt een nadere verkenning waard.

Deze eerste gedachtewisseling tussen de besturen van het SBOWerkverband en LECSO is door beide partijen als uitermate positief en constructief ervaren. Er is sprake van een gedeelde zorg rond de ontwikkelingen binnen het sbo en so, mede als gevolg van de invoering van Passend Onderwijs. Daarnaast is er een eveneens gedeeld besef dat veranderingen nieuwe kansen bieden, zie de diverse samenwerkingstrajecten in den lande tussen sbo en so. Tot slot en erg prettig om te constateren bleek dat bij beide organisaties het uitgangspunt dezelfde is: de kwaliteit van het onderwijs voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte óók voor de toekomst te bewaken, te garanderen en te behouden.

Om dit uitgangspunt ook daadwerkelijk inhoud te kunnen geven lijkt een intensieve samenwerking tussen het SBOWerkverband en LECSO gewenst. De besturen van beide organisaties stellen hun leden dan ook voor om m.i.v. 1 januari 2018 een onderzoekstraject te starten naar de haalbaarheid van een intensieve samenwerking tussen beide organisaties, om op die wijze de uitgangspunten van het SBOWerkverband en LECSO duurzaam te kunnen borgen.

Dit voorstel zal zowel op de ALV van LECSO (24 november) als op de ALV van het SBOWerkverband (6 december) geagendeerd worden.

Namens het bestuur van het SBOWerkverband

Namens het bestuur van LECSO

Jan van Etten, voorzitter

Wim Ludeke, voorzitter

september 2017